

פרוטוקול מס. 247

מישיבת ועדת הכלכלה, שהתקיימה ביום חמישי,
כ"ד בכסלו תשל"ז - 16.12.76, משעה 10.00.

(בתל-אביב, בבית החייל)

נוכחים - חברי הוועדה:

י. הורוביץ - היו"ר
י. דרנצקי (יו"ר)
א. ליבני
מ. דרובלס
י. מודעי
י. שערי

מוזמנים:

א. שכטרמן - חבר כנסת (בעל ההצעה לסדר היום)

מר שרף - ארגון סוכני מיירות
מר בנימין ממון - יו"ר אגוד סוכני מיירות
מר פנחס מולד - אגוד סוכני מיירות
מר יעקב כץ - התאחדות המלונות
מר לארי אדלר - " "
מר פדרמן מיכאל - " "
מר פפושנו אלי - מלונאות
מר ברנע משה - מלונאים
מר שיק חיים - נשיא התאחדות המלונאות.
מר ברנר -
מר יוסי הונג - אגף התקציבים, משרד האוצר
מר יורם בליזובסקי - סמנכ"ל משרד המיירות
מר יוסף אלדר - משרד המיירות

המזכיר והיועץ הכלכלי לוועדה:

דוד לב

הקצרים:

שולמית פרג

בסדר-היום: - המצב בתיירות;

- ההכרח בנקיטת צעדים דחופים לתכנון תיירות פנים ועידודה
נוכח עונת השפל המתקרבת בתיירות וייקור הנסיעות לחו"ל -
דעתו לחתום על הסכם עם מדינות אחרות

היו"ר י. הורוביץ:

אני פותח את הישיבה.

התכווננו להמשיך לדון בנושא של תעשיית המלונאות בארץ שהועלה ביוזמתנו. יש תביעות של המלונאים אל הממשלה ואל הוועדה לגבי טיסות למיניהן, לגבי חברות הנסיעות המקומיות, וכך לגבי תיירות פנים, וכל מכלול הבעיות.

היה בדעתנו למזג את בעיית תיירות הפנים ותיירות החוץ על מנת שנדון עליהם ביחד. למעשה, אי אפשר לדון על כל המיבנה כולו. מכל מקום, אני חייב להודות לח"כ שכטרמן שהעלה את נושא תיירות פנים, ובהזדמנות זו אני מבקש סליחתו את נושא זה נגרר במקצת, משום שאנחנו עמוסים בדיונים למיניהם.

אני מבקש ממך, ח"כ שכטרמן, לפתוח בנושא זה, ולאחר מכן אנחנו נחזור לנושא כולו.

א. שכטרמן:

אני מודה ליושב ראש הוועדה על זה שהגיע הדיון זמן קצר כל כך ממליאת הכנסת. אמנם ההצעה היתה מונחת שם בכנסת במשך שנה, אבל פה היא הנחה על השולחן הזה תוך זמן קצר, ואני חושב שזה טימן טוב, וסימן טוב לבאות.

לדעתי, טוב יהיה אם נשמע את היהודים הנוגעים בדבר, ברצוני לציין כי אני אינני חבר ועדת הכלכלה, אבל לבי אתכם. (היו"ר י. הורוביץ: מה זה לבי?) אני מוכן להעלות גם נושא זה.

לאחר כך וכך שנים של טיפול בבעיות של ארץ ישראל, אני מגיע למסקנה שכל מה שחשבנו שדברים מובנים מעצמם, ושיטפלו בהם ללא שאלות, כך אני מגיע למסקנה שהדברים לא קבלו טיפול.

כל "ארטיקל" של אכספורט, כל נושא של ייצוא, חייב שיהיה לו שוק בבית. אם רוצים - שחיה לו שותפות. כמעט ואין מוצר שאין לו מוצר א"ב, ג. כך זה בתפוזים, וזה על מנת שיכסה הוצאות של תעשיית יסוד. גם בחקלאות אנחנו מכסים תעשייה, ואין כל סיבה שלא יכוסה גם עניין זה. אין כל סיבה הגיונית שאותו דין לא יחול על ענף התיירות.

כאשר בדקתי כיצד הדברים נראים בעולם, אני ממש נדהמתי לטובה, ולא לרעה. שוויצריה - ארץ התיירות פר-אכסלנס - כ-80% מכלל התיירות השוויצרית היא על אנשי המקום. אולי אני טועה; בצרפת, בגרמניה, באוסטריה שגם היא ארץ תיירות פר-אכסלנס. אצלנו המספרים הם למטה מכל מה שאפשר לתאר.

לצער, קצת את דברי בכנסת, כי השעון פועל שם לטובת עצביהם של השומעים, וגם מספרים לא נחתים. אני הייתי בטוח שהבעיה הזו - אם כי כולנו ידענו שהיא "צולעת" - נדונה בצורה יסודית במחלקת התיירות, ואז השתדלתי להפגש עם האנשים, ומצאתי שם אנשים מוכשרים, פתוסכלים - "לבנים עשו ותבן אין". המספרים ממש לא יאומנו. המספרים שמוקצבים לפעולות לא רק שאינם עולים, אלא יורדים, ואפילו נומינלית. מסתבר שמקציבים כספים על הנייר. המלאכה היא עצומה. על כן נשאלות שאלות בעלות אופי לאומי. אנשים אינם מכירים את הארץ. הם אינם לוקחים את המנוחה המגיעה לאדם עובד.

א. שכטרמן:

מהמספרים שהבאתי בכנסת מתברר שאחוז קטן מאד מכלל האנשים החייבים לצאת לחופש יוצאים, ומזה פחות משליש לוקחים חופש בחוץ. מכל מקום, ענין של מנוחה הוא ענין חשוב, כרוך בזה גם ענין הכרת הארץ שזה עוד יותר חשוב, לא רק בשביל הענין אלא גם בשביל תעשיית המלונאות. משום כך הגעתי למסקנה שיש להעלות את זה על סדר היום, ואני אודה לוועדה אם תתן את זה לחשומת לב כפי שהיא רגילה לעשות זאת כאשר מדובר בנושאים אחרים.

אם רוצים לעודד את הנושא התיירות, הרי שצריך לעודדו באופן ממשי, ולא רק לעמוד על המקח. אין להתייחס לזה כאל סכסוך עבודה, אשר יושבים אחרי שכל הכספים נאכלו. אני חושב שצריך לעשות אותו דבר גם במקצוע המלונאות, אם כי אמצעי הלחץ הם קטנים יותר. אני מציע שאנחנו נכריז על שנת הירום, אז אולי יתייחסו ברצינות לתעשיית התיירות פנים. הייתי נוח הרבה עצות. הנה, בזמנו זרקתי את הרעיון של "פקג'דיל" לתיירות פנים - הסעה, מוזיאונים, כרטיס כניסה ל"באר" - (מר שיף: אין כבר "בארים").

אלה הם דברי הקדמה שלי לנושא, ואני שוב מבקש שהדיון לענין זה יתנהל מתוך יחס כאל אחד מעמודי התווך של מדינת ישראל. יש לתת לזה את התמריצים המתקבלים על הדעת - ראשית כל, חדרין-הדרכה, מורים-מדריכים והקלה בהוצאות. תודה רבה לכם.

היו"ר י. הורוביץ: אחרי דברי הפתיחה, אנחנו נמשיך ונדון בנושא כולו. כפי שאמרנו - בנושא תעשיית התיירות בארץ, ולא רק מלונאות, אלא נדון בנושא מכל כיווניו וזוויותיו.

בנימין ממוץ - יו"ר אגוד סוכני תיירות:

לגבי תיירות פנים - היינו עדים לשני דברים שקורים בשנת 1975/76, ודוקא זה הדאיג אותנו. למעשה, אנחנו קצת פטרוטיים, יהודים טובים. האיחוד שלנו הקים חברה מיוחדת על מנת שהעסוק בתיירות פנים בלבד, אשר תמכר ב-120 יחידות בישראל. מדובר גם בנופש וגם בבילוי.

כאשר עשינו בדיקה ראשונית, ראינו שהמשימה לא קלה. מסתבר ששהיה של שבוע ימים באילת עולה לזוג 7500 ליי, כאשר טיסה לרומניה עם שהייה של שבוע שם עולה 3000 ליי. זה אחד הדברים שהדליק אצלנו אור אדום, ואני שמח על כך שוועדת הכלכלה נתנה לזה חשומת לב.

מר שרף - ארגון סוכני תיירות: בעיית תיירות פנים נוגעת לא רק למחיר שהות, אלא למצב הכלכלי בארץ. בארץ החופש הוא יקר, והוא לא מספיק. אני לא רואה את ההתחרות בין החופש בחו"ל לבין החופש בארץ. אנחנו

מר שרף:

מדברים על אנשים שעושים חופש בבית, ושאינם יוצאים. מחירי בתי המלון מתפרסמים היום בדגלונים ומתרגמים אותם בלירות. כך גם לאזרחים ישראלים. היום אתה לא יודע כמה יעלה החופש גם לישראלים בצורה רשמית. למעשה, אין מחירים של בתי מלון בארץ בלירות. אלא הכל מחושב בדולרים. גם ארוחות בבית המלון מחושבות בדולרים.

הדברים שבתי המלון צריכים הם - מים, חשמל, מסים - הכל עולה, כך שלהפעיל את התעשייה הזו זה יקר.

אני יכול למכור היום סיור לרומניה, לשוויצריה ועוד, במחיר קבוע, גם אם הוא יחסיים ביולי 1977. אני יכול לקבוע את המחיר היום. לעומת זה, לגבי המחירים בארץ אנחנו פחות בטוחים.

זאת ועוד: אנחנו הננו ארץ יקרה מאד. הדלק אצלנו הוא הכי יקר בעולם - זה תופס את המקום השלישי בעולם. מחיר הטיסות לאילת ולסיני זהות היום למחיר הטיסות לשוויצריה. טיסה לסיני עולה בין 140 ל-180 דולר. כך שהטיסה בלבד עולה 600 ל"י הלון וחזור.

הבעיה היא - א) איך אפשר להגיע למצב שביית מלון - מבלי להיות רווחי, או אפילו להיות רווחי - יוכל להזיל את השקות של ישראלים, וגם לתת לו שירות טוב? למעשה, קיימת החלטה, והיא קיימת רק על הנייר - שתעשיית התיירות מגיעה לאכספורט. אולם לא נעשה ולא כלום בעניין זה. כל זמן שאנחנו לא נפתור את הבעיה הזו, אין "קונפליקט-אוף-אינטרס" לגבי התיירות הישראלית. הישראלים אינו יכול להרשות לעצמו נופש.

היו"ר י. הורוביץ: האם יש לך עצה איך להרחיב את התיירות? באו אלינו המלונאים ואמרו כי בגלל שהמיסוי הוא כזה וכזה ועוד ועוד - דברים אלה מגבילים את התיירות, ומקטיף את הרווחיות וכו'.

הנושא שמעניין אותנו איננו בסגירת 5-4-3 בתי מלון, כי זה לא נורא, אלא מה שמדאיג אותנו הוא - מה קורה לתעשיית התיירות שמייבאת דולרים לארץ ישראל? נודה לך אם תוכל לתרום לנו, כמו כן, לנסות לענות לנו בנוסף להיבט שאותו העלה ח"כ שכטרמן - לתרום לתנו בהמלצות שאנחנו צריכים להביא לממשלה - איך להגביר את התיירות ארצה?

מר שרף: חשבת שמדובר רק בתיירות פנים.

בתיירות פנים אנחנו צריכים להגיע למצב שיאפשר לקבוע מחירים סבירים כדי לעשות נופש בארץ. "ארקיע" יכול להציע חופשה יותר זולה. אם לא נגיע לזה, הרי שאי אפשר יהיה לעשות חופש בלי כסף.

האם אפשר להוזיל מחירים? - אם החשמל והמים יימכרו לבתי המלון בזול יותר, אז זה יכול להיות. כמו כן אפשר להגיע למחירים סבירים עם "ארקיע" ואג"ד. משום שאז זה יגדיל את מספר האנשים שיעשו חופש.

הענף שלנו דומה בדיוק לסכסטיל ונעלים וכל מצרך ייצוא אחר. אנחנו עומדים בהתחרות בינלאומית. יבואו יותר

מר שרף:

חיירים אם אפשר יהיה לנסוע לארץ-ישראל. עם כל הטוב שיש בארץ, עם כל האטרקציה שיש בארץ - אנחנו שומעים שיום מדריך בארץ של אג"ד צריך לעלות ב-1977 - 575 ל"י במקום 280 ל"י. כלומר, יום אחד עם מדריך יעלה 575 ל"י. ולא עם אוטובוס.

מה שאג"ד מציע הוא, יום אחד אוטובוס

יעלה 400-450 ל"י.

575 ל"י ליום מדריך, פירושו 64 דולר.

באג"ד לא חשוב כמה ימים מדריך עובד. והרי המדריך הוא גם חבר אג"ד. אם אין לו עבודה בתור מדריך, אז הוא חוזר להיות נהג. הוא הדין לגבי חבר "דן".

מדברים על מחיר אוטובוסים. אם כן,

ב-1977 יעלה מחיר האוטובוס ב-30%-40%. כלומר, השכרת אוטובוס ליום תעלה יותר ביוקר ב-30%-40%. פה יש מומנטים כאלה, שמה שאנחנו עושים בכלכלת פנים, זה משפיע בתיירות חוץ.

רק נהג ומורה דרך עולים 900-1000 ל"י

ליום. אם יש לך 20, אז זה עולה לך 50 ל"י ליום כוח אדם.

אדוני היושב ראש, אתה יודע את הבעיות

הכלכליות שלנו. אוחז דבר יש בגורמים אחרים הקשורים בתיירות. אנחנו נמצאים במצב של עליית מחירים, כך שסוכן תיירות לא יכול לומר לך מה המחיר שיעלה בחודש מאי. ארוחות עלו בין 100% ל-150%. כך עולים כל הדברים כל יום. אין ספק שביטול הסובסידיה השפיעה, וכך עולה גם האוכל.

בתי המלון שלנו כאן הם זולים יותר לעומת אירופה.

היו"ר י. הורוביץ:

אתה מתכוון לבתי מלון בעיר. אבל אם

בציריך - אז מלון נופש עולה לך

ב-25% יותר ביותר מאשר מלון בעיר. משום ששם זה הרבה יותר גבוה.

הממשלה משלמת פי כמה יותר גבוה מאדם שמגיע לנופש לשבועיים לקרית-ענבים או לנתניה או לאשקלון. זה מה שקובע בתיירות חוץ.

מר שרף:

מה המסקנות? - אני חושב שצריך לקחת

כל פריט ופריט - בכל הפריטים בהם מורכבת החבילה של התייר. פריט של מלון, תחבורה, אוכל, "סקסי" משרה התעופה ועוד. לבדוק את המציאות, ולראות מדוע זה יותר ביוקר לעומת המחירים בחו"ל. אם יותר ביוקר, אז צריך למצוא דרך כדי להוזיל אותו פריט שאנחנו לא שולטים עליו.

אומרים לנו להגביר את התמריצים.

היו"ר י. הורוביץ:

במה? השונוצה עם תעשייה אחרת - אומרים

של תעשייה נותנים כך וכך לכל דולר. הכי מעניין הוא, שהדולר של התיירות מבחינת מס ערך מוסף, דוקא ענף זה ניזוק.

מכל מקום, האם זה יגביר את התיירות,

או האם זה יעלה את רווחי התיירות?

קודם כל, זה יגביר בהרבה את ההכנסות
במטבע חוץ.

מר שרף:

מנסיון שלי אני יכול לומר, כי אם רוצים
למכור מצרך שהוא ביוקר, אז מייצאים אותו. כך גם לגבי סיור - סיור יכולים
לקבל ב-8 דולר, ואילו כאן - ב-12 דולר. לכן לא יקנו אותו.

ב-1977, הגדלת מספר התיירים בארץ
בממוצע זה הקטנת מטבע זר. לישראל אין ברירה. אנחנו לוקחים מספרים
בתיירות גלובליים. מי שנכנס בגבול. אתה מדבר על תייר נופש, או
במקום נופש, או נוסע למקומות קדושים בארץ. על מנת שתייר כזה יבוא
הנה, אנחנו צריכים לצאת במחיר גלובלי לסיור ולהתחרות עם חו"ל.

אם אתה רוצה להגדיל ב-10%-15%, הרי
שזה מתקבל על הדעת. אם המחיר הגלובלי הוא פחות, אז אתה יכול להגדיל
ב-10%. אבל אם הורדת ב-10%, ויש לך 10% יותר תיירים, אז לא עשית
ולא כלום. אבל אני טוען שאתה מקבל כפול דולרים פתייר שנמצא בארץ.

מר חיים שיף - נשיא התאחדות המלונאות:

אני מברך על שהתעוררתם לנושא זה.
עדיין זה באיחור של 10 שנה. אני זוכר כיצד ניסינו לפני 20 שנה
לדבר עם חברי כנסת לגבי תיירות פנים. עכשיו נותנים כסף. כנראה
שהמדיניות של מדינת ישראל היא לנסות לעשות את כולם עבריינים, משום
שהאיש היוצא איננו יוצא לחו"ל עם 450 דולר, לכן הוא קונה דולרים
בלילנבלום. כאמור, ניסינו לשכנע את הממשלה בעניין זה.

כדי לעשות תיירות חוץ, צריך לעשות
תיירות פנים. תייר רוצה לשבת בחוג של ישראלים, לשמוע אותם, לתהרשם
מהם. הייתי בחתונה של תיירים שבאו בצ'רטר שלם לישראל. דברתי עם
מספר אנשים. הם באו בצ'רטר מאנגליה. אנחנו נוסעים גם כן לאנגליה.
לכסף אין ערך. נוסעים לכל מיני מקומות בעולם, אבל לא לישראל.

לגבי תיירות פנים - אינני יודע אם אתם
יודעים מהו המצב בשטח זה. "אתה ישראלי, אותך אנחנו מענישים" ---
במחירים יש היטל סעד של 10%, פלוס 8% מס ערך מוסף ועוד.

רוץ ה"בארים" נסגרו. מה שנשאר, זה
ביפו. כשאדם נכנס לבאר משלם עבור כוסיית ויסקי 10 ליי, פלוס 10% שירות,
פלוס 25% מכס. הטילו פס על בארים של 25%; היטל סעד - 10%. פלוס 8%
מס ערך מוסף. האיש מקבל את החשבון ורואה את הסיכום.

כך, לדעתי, אי אפשר לעודד תיירות. לא
תיירות פנים ולא תיירות חוץ. תיירים ממדינת ישראל אינם מוציאים כסף
על משקאות. בקבוק ויסקי עולה בממוצע חצי לירה שטרלינג באנגליה, ואילו
אנחנו משלמים 70 ליי עבור אותה חצי לירה שטרלינג. תפסת מרובה, לא
תפסת! העיקר לקחת - "חאפ"! אני לא מכיר מדינה בעולם שחיה על "חאפ".

תייר נכנס למועדון לילה, ואם יש

פטיפון, אז יש תוספת של 25%.

לאחר 1967 נהגו לבוא לארץ ולערוך
בר-מצוות ליד הכותל. גם זה הופסק כליל. בא נוידרפר ואמר שאפשר לעשות
טבלה, ואז זה הגיע ל-50% במקום 25%. כפובן שהיו צעקות, ואז הורידו את
זה שוב ל-25% של מס.

מר חיים שיף:

משיחה שקיימתי שלשום עם תיירים מסחבר שהם מתלוננים. הם אומרים שאם המחיר זול, אז השירות לקוי. מלון של 3 כוכבים בירושלים, זה לא מספיק. דברתי עם המלונאי, אז הוא שאל: "מה אני יכול לתת לך?"

אם יש כאן מישהו מהאצטר שחושב שהוא חונק אותנו, אז שידע כי הוא לא חונק אותנו אלא את מדינת ישראל. ענף זה יכול להביא לשגשוג כלכלי במדינת ישראל, בחנאי שהוא יטופל. עד היום לא טפלו בענף זה. הגענו למצב שהיום אנחנו צועקים "גנואלד"!

יש לתת קודם כל תמריץ, גם לישראלי. אז יהיה לי מחיר אחיד גם לתיירים. אם נחסוך 30% מישראלים שלא יצאו לחו"ל, הרי שע"י כך עשינו הרבה מאד.

אנחנו צריכים לפתוח את מועדוני הלילה. תיירים צריכים להינות מהם. אומרים לתייר שיש כאן מועדון "חאן". אבל שם מגישים תה. ואם מגישים לו תה, אז הוא לא משלם 25% מכס. על אלכוהול חל מכס של 25%. ואם זה תה או מיץ - לא חל על זה המס הזה. יש בתי הבראה של בתי חולים ושל ההסדרות. כל המיטוי הזה לא חל עליהם. מדוע שהם יהיו פטורים?

יש שם מס ידליון.

מ. דרובלס:

מר חיים שיף:

יש לתת תמריץ מלא לכל התיירות, ומעל לתעשייה - 90% ולא 65%. אנחנו יכולים לקבל רטרואקטיבית דולרים. אחד שמכניס דולר תיירות, הוא חייב לקבל את מלוא התמריץ. אם לא, אז אנחנו עלולים להרוס דור שלם.

זאת ועוד: צריך להקים ועדה שתהיה מוסמכת, על מנת שתגיע לתכנית מגובשת ברת-ביצוע. יש בעיות של חופיין וכו'. בינואר צריכים להגיע 400 סוכנים מארצות הברית. אבל בטלו את זה, כי אין תקציב. כל מדינה מעונינת בסוכנים. אבל אצלנו העניין בוטל, כי אין תקציב.

בספרד יש תקציב של 13 מיליון דולר לסוכנים, לעתונאים ועוד, ואילו במדינת ישראל יש תקציב של 600 אלף ל"י. אתם רוצים תיירות? - הרי זה צחוק, זה מגוחך? שכך מה זה 600 אלף ל"י? זה רק 60 אלף דולר! מכל מקום, כך אי אפשר לבנות תיירות.

זהו ענף שאותו בנינו מבחינה לאומית. ולא צריך לקפח אותו. אנחנו מדברים ומדברים, ודורכים במקום.

אני חוזר ומציע, שתקום ועדה שתהיה מורכבת מבעלי מקצוע, ושבה ישבו נציגי האוצר, התיירות, הסוכנים המובילים, בתי מלון, ולהגיע לדבר מגובש, וגם לפתור את הבעיות, בחנאי שהכל יאושר.

מר פפושנו אלי:
לגבי תירות פנים - נאמר פה בצורה
שלא משתמעת לשתי פנים - מיום ליום
הולכת התנועה להיות פוחתת בגלל המצב הכלכלי במדינה.

מבחינת ההוצאה של משפחה או עסק, הרי
בית מלוך איננו מהווה הוצאה ראשונית שלה. אינני יודע אם המודעות הזו
חדרה מספיק עמוק להכרתנו. מדוע בשנתיים-שלוש האחרונות היה כסף שחור
בשוק, והוא התרוצץ כמו משוגע בשוק. טיבו של כסף זה להתבזבז. כך
שקרו אוחנו במלונות הרבה אנשים, כי זה בא להם מכל מיני הכנסות שלא
הצהירו עליהן.

לשמחתי, כישראלי מובהק אני יכול להגיד
כי כסף שחור זה נראה לאחרונה הרבה יותר פחות משהיה בעבר. זה כמובן
גורם ישיר לצמצום תנועת החירות במדינת ישראל.

אומרים כי אנחנו יקרים מדי בשביל
הישראלים. אני אומר כי זה משום ההיטלים המוטלים על החייר הישראלי.
ההתאחדות של המלונאים שלנו תגיש תזכיר בו נפרט מה ישראלי משלם, וכמה
הוא משלם יותר מחייר. אתם תראו שפה קבור הכלב.

זאת ועוד: העלויות שלנו נובעות
מעיקר העלות הישראלית. אני מציע - ולא בגלל שאני אינטרסנט. אני יודע
שמפעל מוכר במדינת ישראל, הוא גם מאושר, מקבל עידוד. אנחנו יכולים
להחליף את רבע המיליון, והאנשים חיים ב"גטו". אבל בהחלט אפשר ללכת
לכיוון זה.

אני חושב שהדבר היחידי שצריך לעשותו הוא,
שמדינת ישראל חייבת לתת אפשרות למשפחה שיוצאת פעם אחת בשנה לנופש,
ושיש לה הוצאה מוכרת - לצאת לנופש. היה מחיר נופש בהסכמי עבודה שלנו.
היום אנחנו צריכים לגלם אותו. על כל פנים, מותר לכל עובד לצאת עם
משפחתו למשך - נגיד - שבוע ימים עם הקצבה של איכס לירות, ושזו חהיה
הוצאה מוכרת שנכנסת לבעל העסק. שאת הסכום הזה אפשר יהיה לנכות
מהמעסיק.

בעבר היה נהוג שצריך להמציא קבלה,
אך במקום לצאת לנופש הוא קנה פריג'ידר. מכל מקום, אני חושב שהמדינה
צריכה להיות מעוניינת שיצאו לננופש במשך שבוע ימים, ואז על ידי כך
יכירו את הארץ. לכן אני חושב, כי דוקא בנקודה זו אתם יכולים לעשות
הרבה יותר.

אני לא מאמין שאחם חבטלו את מס ערך
הזיסף לישראלים. אבל להכיר את זה כהוצאה מוכרת - זה כן.

חייבת להיות מודעות. לדעתי, לא עושים
מספיק כדי לעודד ענף זה, ולא הולכים לקראתו. אפשר להגיע ל"פקג'-דילינג"
בנושא זה, עם קבלת הגדלת התמריץ, או קבלת התמריץ הגבוה ביותר בתעשייה
ובחקלאות על מנת שזה ישפיע להביא יותר תיירים למדינת ישראל.

אתם הייתם שוחפים למאבק בהשגת הפעלת
טיסות שכר. אני מניח שהשנה יגיעו 50 אלף תיירים נוספים למדינת ישראל.
אמרתם נוספים, כי אחד הוויכוחים עם אל-על היה שהתנועה תוסט לצ'רטרים.
הנה, אנחנו רואים היום שבאים לארץ. ללא טיסות שכר הם לא היו מגיעים.
לדעתנו, טיסות שכר חוסכות כסף. כאשר קבוצה מגיעה לכאן, אז הם לבד
עובדים עם הנציגים שלהם. ההוצאות התפעוליות שלהם נמוכות יותר. הלואי
ונגביר את התנועה הזו. לא היינו יכולים לקבל את התנועה הזו אם מחירי
המלון היו גבוהים, לכן עשינו אתם קומפרומיזציה. כך שבאילת נתנו

מר פפושנו אלי:

מחירים של 14-15 דולר ליום שהייה. אבל לקראת נחיתת המטוס הראשון באילת נתבררנו שממשלת ישראל הורידה את הסובסידיה, למעשה, קבענו 15 דולר על מנת לאזן את המחירים. התחשיב הזה של 15 דולר נעשה כי הסתמכנו על מחיר מלא. ע"י תפעול זול אנחנו איפשרנו להתחרות עם בתי מלון בעולם. אנחנו יכולנו להתחרות עם מדינות כמו יוגוסלביה, יוון, ספרד ועוד.

אין ספק שאנחנו הננו מדינה יקרה. מוטלים עלינו מסים, כגון: מס רכוש, מס מימון וכש. אנחנו עומדים כמו כלבים כאשר מעריכים בית מלון ב-40 מיליון ל"י. אז המלון חייב לשלם את חלקו. אנחנו מדינה יקרה. אנחנו צריכים לתת שירותים טובים יותר. העובד הישראלי הוא עובד טוב, אבל הוא יקר מאד. האנשים אינם רוצים לעבוד בשירותים. בקשנו להביא 200 חבשים מחבש לעבודות אלה. אבל זה לא הולך. הדבר המייד שצריך לעשותו הוא, לאפשר לישראלי לבוא לנופש לא מהלירה הפנויה שלו. הוא לא יוציא לחופש, כי הוא משקיע כספו בצמודים.

(ב) עלינו לעשות הכל על מנת שנוכל להביא תיירים למדינת ישראל. אלה הבאים מאמריקה, הם אינם עשירים היום.

מר מיכאל פדרמן: שתי נקודות: (א) אני מאמין ששני הנושאים קשורים קשר הדוק מאד זה בזה. הכוונה לתיירות פנים ולתיירות חוץ. כל העזרה שתתנו, ושאותה אנחנו לא מקבלים, לתיירות חוץ - יש לה השפעה ישירה על תיירות פנים.

אם יעזרו לנו בתיירות חוץ, אז אנחנו נוכל להוזיל את תיירות הפנים. למעשה, רוב בתי המלון הגדולים שעובדים בעיקר עם תיירות חוץ. אפשר להגיד כי רוב רובם של המלונות עובדים עם תיירות חוץ, אבל הם הפכו להיות לתיירות פנים ותיירות שולית. בחודש יוני, שהוא חודש חלש, המחירים של תיירות פנים הם זולים. המחיר השולי הוא כזה שכדאי לתת במחיר זול.

אני מאמין שכל הנושא של העזרה שבה אנחנו מקופחים, ושאותה אנחנו מקבלים לתיירות חוץ - תעזור לתיירות פנים.

(ב) אני מאמין שבנופש אפשר להבדיל בין בילוי בבתי מלון במשך שבוע לבין נופש ברמת חיים הקיימת במדינת ישראל. הנושא הזה חייב, והוא גם זכאי להיות הוצאה מוכרת, בדומה לרפואת שיניים. כל עובד, אם הוא עובד כעצמאי, ואם הוא עובד במקום עבודה ומשם מקבל משכורת - בחשבון השנתי שלו ההוצאה לרפואת שיניים מוחזרת לו. כך זה קיים מאז הרפורמה - מ-1.4.76. כלומר, מזה 8 חודשים או 6 חודשים, מאז החוק נמצא בתוקף יש החזר הוצאה שהוצאה עבור רפואת שיניים במדינת ישראל. אותה טכניקה, לדעתי, אפשר להפעיל על נופש.

אני מאמין שאם הוצאה לנופש בארץ תהיה הוצאה מוכרת, ואם זה נופש בחו"ל לא תהיה מוכרת, אז נעשה דבר חשוב מאד לתיירות פנים, ולאי זרימת מטבע זר לחו"ל.

משה ברנע:
נושא שלא הוזכר כאן הוא, אפשרויות
בידור של ישראלי היוצא לנופש. יוצאים
למעלה-החמשה, יושבים על כסא נוח - נופש כזה תלוי בגיל.

היום המדינה צריכה להירחם להשקעות
שהושקעו בזה. זהו נושא כבד משקל, ומעט מאד יש מה לעשות בארץ.
זה טוב גם לתיירות פנים וגם לתיירות חוץ. אני מתכוון למלונות של
הכשרת הישוב.

מר ברנר:
לדעתי, אין מודעות מספקת לצורך להשקיע
בתיירות חוץ, ובתיירות פנים. מקובל
ברחבי העולם להשקיע לפחות 2%-3% בפעולות עידוד.

אנחנו מצפים ^{לכנס} 300- מיליון דולר לפחות,
וצריך היה להשקיע 10 מיליון דולר לקידום התיירות על מנת שזה יהיה
משמעותי. באיי בהמה יש 11 אלף ~~מיליון~~ מילון, בהשוואה ל-22 אלף חדרי
מלון אצלנו. הם מצפים ל-300 מיליון דולר, והם מוציאים לפעולות
עידוד 10 מיליון דולר, והם גם טוענים שזה איננו מספיק. אני מצטט
מנאום של שר התיירות הבהמי.

אצלנו החקציב של משרד התיירות הוא
חלק של ההוצאה הזו. על פרקומת ישיבה יש חקציב של 2 מיליון דולר
בערך. אני מבין שהחקציב הוא 4 מיליון דולר, וזה בהשוואה להשקעה של
10 מיליון דולר באיי בהמה - זה פחות מחצי, כאשר אצלנו מספר חדרי
המלון המוצעים בשוק הוא כפול.

יורם בליזובסקי:
לגבי תיירות פנים: אנחנו רואים את
תיירות פנים שזה אחד מהכיוונים החשובים
של פיתוח התעשייה הזו. יחד עם זה, אני לא יכול להתעלם מכך שמה שמוצע
היום ע"י חלק מהחברים, משמעותו היא שמדינת ישראל מורידה סובסידיה על
מנת לתת אותה לתייר ישראלי. עם כל החשיבות, אני בדעה שהחמיכה בפעילות
הישראלית צריכה להיות בפרופורציות במדיניות הכלכלית.

הפתרון צריך להיות בשינוי הרגלי היציאה.
בכיוון לחודשי השפל, שכן אז יכול בית מלון בהוצאה שולית למכור את החדר.
הכוונה לחודש יוני.

מדינת ישראל מורכבת מאוכלוסייה של
3 מיליון איש. אכן יש נושאים חשובים, פרט ליוני. מכל מקום, אם
נצליח להוציא ישראלי לתיירות, אז הוא יצא נשכר. לא הייתי רוצה שישראלי
יעודד תייר. אני מתחרה בתייר שמכניס דולרים.

אני חוזר ואומר: (א) הכיוון לפתרון
חייב להיות בשינוי הרגלי היציאה; (ב) שינוי הרגלי הצריכה. כלומר,
הישראלי ילך למקומות, שהם לא מקומות שתייר מתחרה עליהם בחודשי
יולי-אוגוסט. שהישראלי ילך למקומות בהם יש מתקנים שהם יותר זולים
לישראלים. לתת דגש יותר על אכסניות נוער, על חניונים באזורי תיירות,
ולאו דוקא בירושלים ותל-אביב. שיהיו מתקנים שבאופיים הם יותר זולים,
ואז יהיה לישראלי יותר קל לצאת.

אני רואה את הבעיה העקרית בחוסר תודעה
של ישראלי לצאת לחופש. רק 18% מכלל האוכלוסייה הישראלית יוצאת לחופש.

אני מגיע ל-0.7 לינוח לאיש בבתי מלון; ובבתי הארחה של ההסתדרות - 0.85 לינוח "פר-קפיטה".

כיצד להחזיר תודעת ישראלי לצאת לנופש? לדעתי, יציאה לחופש לחו"ל - זה לא מצרך תחליפי של יציאה בארץ. חלק גדול מ-250 אלף ישראלים שיצאו הם ביזנסמנים, והם יוצאים פעמים רבות לחו"ל. החלק השני - אלה הם פקידי ממשלה --- (א. שכטרמן: כמה ביזנסמנים יוצאים?) איך לי מספרים.

הקבוצה השנייה מתוך 250 אלף איש אלה, הם כל פקידי הממשלה, ראשי ציבור, והם בודאי אינם תחלופה באילת.

אחר כך יש עוד קבוצה - שזה אותם ישראלים שחוסכים במשך 10 שנים כדי לצאת לפריס או ללונדון.

חופשה באילת היא מצרך תחלופתי. אם נשים דגש על מניעת ישראלים לחו"ל, במקום עידוד יציאה בארץ - הרי שאנו נדגיש במקום לא מתאים.

הדרך שאנחנו צריכים ללכת בה היא, שינוי התודעה לצאת לחופש. 2.8 ישראלים אינם יוצאים לחופש. צריך להחזיר חודעה זו, לשנות, הרגלי צריכה וכו'. לכל זה צריך פרסומת, "שטיפות", החדרה עוד פעם ועוד פעם של התודעה.

היו"ר י. הורוביץ:
שמענו מהמלונאים את הטיעונים שלהם בעניין מחיר הדולר. אבל יש עוד מרכיבים. הסל לא בנוי רק על בתי מלון. יש תוספות של משרדי נסיעות, של מורי דרך. זה מרכיב נוסף. במידה והיו מקבלים את הגישה שצריך לשנות, מה היית אומר על סך הכל של החוליות בנושא זה?

יורם בליזובסקי:
המדיניות היא, שאין הבדל בין דולר מהכנסה מתירות לבין דולר אחר. מבחינה כלכלית הוא אותו דולר, ולמדינה הוא שווה.

יש שעורים שונים בין המובילים - מסעדות ועוד - אולם הגישה הבסיסית מענף התירות היא שדינו של הדולר כדין כל דולר מענף אחר.

היו"ר י. הורוביץ:
בזמנו, דנו בנושא זה ונמצא אז כי המדיניות הייתה תואמת את דמי התיווך לחברות הייצוא, ואז באו סוכנים פרטיים וטענו שמפלים אותם לרעה לעומת יצואנים. והיה הסבר על כך. אכן יש הסבר - שמדינת ישראל השקיעה הרבה כסף בבתי מלון, והטיעון שלכם הוא שהנכם הולך וגדל וכי יש הפסד בזה. לעומת זה, מדינת ישראל לא השקיעה בסוכני נסיעות.

לדעתי, הדולר הוא אותו דולר. אני לא כל כך מודאג מזה שמישהו יקנה דולרים בשוק החופשי במחיר יותר גבוה. הסכנה לא צריכה לעכב אותנו. אבל אני שואל שאלה פשוטה: האם זהו המרחיע והחשש שיקנו יהודים דולר ב-10 ל"י, ובמקום אחר - 11 ל"י? האם זהו אחד המעצורים? שאלה זו נכונה גם לנציג משרד האוצר - האם אתם חוששים מפני פירצה כזו?

יש תמריץ של 2.53 ליי. הבעיה הזו קיימת.

יורם בליזובסקי:

לגבי סוכני תיירות - יצרנים: המלונאי הוא יצרן. הסוכן הוא יצרן בקבלנות משנה. הוא קונה חלק מהמוצר מקבלי משנה. בסך הכל הוא יוצר חבילה. יש סוכן נסיעות, יש ערך מוסף, וזה מהווה 18%-21% בתוך החבילה.

אני חושב שמגיע לסוכן תמריץ על ערך מוסף.

זה מגיע לו.

אולי אתחיל מציטוט קטן מתוך שני מסמכים - זהו דו"ח מסימפוזיון של ארגון בינלאומי

יוסף אלדר:

של תיירות מטעם האו"ם. כתוב שהתיירות פנים מהווה שני-שליש עד שלושה-רבעים של ביקוש תיירותי עולמי. במלים אחרות, היא מהווה שוק רחב ביותר בתיירות בינלאומית שזה, כאמור 2/3 עד 3/4;

(ב) אחד המרצים הדגולים בענייני תיירות

כותב (קורא)

אני אומר שאותו מאמר ואותה מחשבה חייבים להנתן בין בעידוד ובין בתעמולה לגבי הקליינט המקומי. אנחנו חייבים לתת לו במשטח תיירותי אותו דבר כמו שנותנים לתייר חוץ, כי הקליינט הטוב ביותר הוא התייר המקומי. למשל: בבלגיה 75% מכלל התיירות היו של תיירות פנים.

אני חושב שחברים פסחו על עיוותים

שישנם בקשר לנסיעות לחו"ל. אנחנו שכחנו קליינטורה די רחבה של אנשים שעושים שבתוך, השתלמויות וקיבוצים.

פעם שמעתי מישהו שאמר בחשובה לשאלה

כי "הייתי ברצון מבלה אותה חופשה שהיתה לי בארץ, אבל אז הקרן לא היתה משלמת לי את הכסף". זאת אומרת, אם נוסע לחו"ל, הוא מקבל את הכסף. ואם הוא יהיה בארץ, אז אסור לו. בעניין השבתונים זה אותו דבר.

לצערי, אין בידי כל ממצאים סטטיסטיים.

יש קליינטורה די רחבה מקיבוצים, יוצאי צבא. מדוע אותו איש קיבוץ לא יכול לקבל עבור נסיעה לאילת?

היינו עדים בזמן האחרון להתרחשות

שהיתה בארץ. היתה הסתערות מסיבית של הסוכנים ושל חברות העופה על הישראלים. עד כדי כך שהיו מאמרים ב"ידיעות אחרונות", והוצגו גם כמה שאלות, כגון: "מה תעשה?", "היכן תבקר בחו"ל?" - הכל על חו"ל. זאת אומרת, אם אתה חברה, אתה חייב להגיד שהיית בחו"ל. שאלו אותי מדוע אני שותק.

בזמנו היה לי סכום של 360 אלף ליי.

השנה קבלתי 95 אלף ליי לעומת 250 אלף ליי ב-1976. אכן ההפרש הוא גדול. בכסף זה עשינו תעמולה.

עשינו "פאג-דיל" - שלושה לירות

עלו 1055 ליי, כלולים בזה טיסה וטיול. כמובן שהאכסון הוא בבית ספר שדה או באכסניה. במידה והאכסון יהיה בבית מלון, אז יהיה יותר יקר. 600 ליי עולה רק הטיסה לאילת. כך שאני חושב שזה מעט מאד. יתכן ויש עוד אפשרויות. עשינו את התעמולה לא בכסף שלי. את הכסף קבלתי מבית מלון, ואני חושב שכך הצלחנו להעלות את הנושא.

היו"ר י. הורוביץ:

מדוע אנחנו רוצים דולרים - זה ידוע.
מי מרוויח בארץ ומי משנורר בכבוד -
אין דבר יותר חשוב מזה במדינת ישראל. אבל מדוע מדינת ישראל צריכה
כל זה אם זה לא תחליף?

אם אחד מתוך עשרה אומר: רבותי, אלה הם
שני נושאים. אדם שבא לארץ - כן, ואדם שנוסע לחו"ל - לא. מדוע אנחנו
- מדינת ישראל - צריכה לעזור לפרסם מוצר אחר? יש עוד תעשיינים, ולא
רק חדשים בבחי מלון. מדינת ישראל לא מתערבת בזה. מדוע ח"כ שכטרמן
צריך להפוך את העולם ולהוסיב אותנו ולגייס אתכם בענין זה? מדוע לא
מפרסמים? מהי הבעיה הלאומית שאנחנו צריכים להיהרג כדי להעביר יהודי
מרחובות לצפת?

מר ברנר:

בענין הדולרים - התרומה של תיירות
פנים מבחינת כלכלת הארץ - בינתיים
אני לוקח את ההיבטים האלה: עם תיירות פנים, זה לא יכול להיות, כי
יש עונות. ואם בית מלון עובד עד תפוסה מסוימת, אז הוא יכול להשקיע
בכוח אדם מתאים.

זאת ועוד: מבחינה כלכלית - בית מלון
מעסיק איקס אנשים. נניח, 100 איש. והוא מפרסם לגבי 100 איש.
זה כמו גלגל של תחנה גדולה שמסביב לה מתפרנסים אנשים, ומופעלת
תעשייה שלמה של ספקים, של שירותים, דלק, קולנוע ועוד.

בצפח, למשל, שם הפעילות הכלכלית
בעונת השפל יורדת פלאים, לעומת שא העונה שמפעילה תעשיות שלמות.

ג) בריאות העם, פריזן עבודה: אנחנו
יודעים שאילו היה כסף אז היה אפשר להפעיל צוות של רופאים על מנת
לבדוק מה ההשפעה של יציאה או אי יציאה לנופש לפריזן עבודה של פועל.
אומרים לי שאין כסף לזה. קיימת תופעה של עייפות מצטברת. יש תופעה
של מחלות פרופסיונליות. כך שהדבר הזה מצטבר ומשפיע על כלל האוכלוסיה.
אנחנו חיים במתח מסויים. אנחנו חיים בתנאים אקולוגיים מסויים.
לכל זה - שסטוס הבטחון זה נופש.

מר שרף:

סוכני התיירות בשנת 1976 הביאו

55 מיליון דולר ב"פקג' 8 טורים".

זהו הסכום בקרוטו שהם הביאו. (א. שכטרמן: כמה הוצאתם?)

יש רושם שאם נכפיל את 300 מיליון דולר
לתמריץ יותר גדול, אז זה יעלה לאוצר עוד 300 מיליון. אבל זה לא כך.
אנחנו מדברים על עידוד תיירות. מדברים על 55 מיליון כדי לעשות מזה
100 מיליון. לעשות את "פקג'-טור" כפול.

הכיוון שלנו הוא לעודד את סוכני

הנסיעות שעומדים בהתחרות עם כל העולם. לזה צריך לחת מחשבה.

כל זמן שאנחנו לא הולכים לעומק הבעיה

אם כדאי או לא כדאי, ועל מה נותנים את התמריץ - לא "עשה ולא כלום
בענין זה.

היו"ר י. הורוביץ:

אותי היה מנחה דבר אחד במקרה של השפעה על החלטות - אם יבואו יותר דולרים ואם לא, אז לי לא איכפת שאתם לא תרוויחו יותר. יהיו יותר דולרים, אז אני מוכן שתעשרו אף מעל לאזניים.

מר בנימין ממוץ:

שלוש הרבעונים הראשונים של שנת 1976 הראו גידול בגולגולת של 35%. ההכנסה היתה רק ב-10%. הכוונה של הגדלת התיירות היא בהכנסה יותר גדולה של מטבע חוץ. תייר קנה חדר, ואולי חדר וארוחת בוקר.

אדם שקנה כק "פאג" בסיסי, זה בגלל הדולרים שעלו, כי בטלו את הסובסידיות, ולא נחנו סובסידיה על מנת להחזיק את רמת החיים של התיירות. לדעתי, זו הטעות. צריך לתת את הסובסידיה כך שצריך לשמור על רמת החיים של התייר.

יוסי הוניג:

דברו על זה שהמשלה לא עושה מספיק לתיירות. חלק מאנשים אמר כי מצד ההכנסות המשלה גובה יותר מדי מסים ב"בארים", או שהיא גובה יותר מדי מס הכנסה. אחרים אמרו שהיא לא נותנת מספיק עידוד וכו'. בואו נעשה חשבון גם מה משמעותם של דברים אלה -

אם מדובר בהכנסות של הענף הזה שמסתכמות ב-300 מיליון ל"י, כאשר התמריץ הוא של 2 ל"י לדולר, הרי שמדובר על 600 אלף ל"י. היום אני משלם לחלק מהאוכלוסיה רק לבתי מלון 120 מיליון ל"י. בשנה הבאה נצטרך להוציא 600 מיליון ל"י.

לגבי מס הכנסה: נניח שאוכלוסיה זו מהווה מיליון איש. והרי רק שבוע בביח מלון עולה 1000 ל"י (י. בליזובסקי: שלישי יוצא מכלל לינות) (מ. פדרמן: זה לא נופש. צריך לקבוע את זה).

נניח שזה פחות או יותר, מליארד ל"י או 750 מיליון ל"י. הנושא הזה של פטור ממס הכנסה יעלה על נתון ההכנסות. זה מסתכם ב-600 מיליון ל"י. והרי יש כל מיני הוצאות של מסי עקיפין - מס רכוש, חשמל, מים ועוד. ברור שכל אחד אומר שאם יקטינו את מחיר החשמל, אז זה יוטל על האזרחים. שכך מישו חייב לשלם את זה. למעשה, מדובר כאן על מערכת הוצאות נוספות בסכום של 1.5 מיליארד ל"י. ואם יגידו מליארד ל"י, אז ישכנעו אותי. עליהם לדעת מה משמעות הדברים האלה.

היו"ר י. הורוביץ:

אילו היינו מקבלים את הגישה שלך - כמה דולרים נוספים היתה מקבלת מדינת ישראל? האם היא תקבל עוד 100 מיליון דולר?

יוסי הוניג:

לא כל הדולרים, כי חלק ילך לישראלים. אני אדבר על הנקודה הזו של גמישות התיירות: להערכתך, לא נעשתה בדיקה ---

ש ועדה אד-הוק בראשותו של שירן.

יורם בליזובסקי:

יוסי הוניג:

לגבי גמישות הביקוש: האם מדינת ישראל יכולה לפתח תיירות מהסוג של ספרד? אני מדבר על המסה הגדולה, על המרכז - לדעתנו, הנושא של משיכה למדינת ישראל - אני לא רואה למחר שינוי חירות נופש. יהודים שיש להם קשרי משפחה - (מר שרף: אלה מהווים 35%) זו אוכלוסיה שמגיע פעם, פעמיים ושלוש פעמים לבקר במדינת ישראל; לעומת זה, יש אוכלוסיה שאף פעם איננה מגיעה לקאן. אנשים אלה פחות מושפעים מהמחיר. אדם שרוצה להגיע מארצות-הברית לישראל, וזה כל כך יקר לו, הוא יגיע.

יש עוד קבוצה, לא גדולה, של צליינים. אנשים אלה באים למען ההיסטוריה או הארכיאולוגיה. הקבוצה, הצבא ועוד - מעניינים אותם. כך שזה או ישראל, או מדינה אחרת דומה לישראל.

אני אומר, כי הגמישות פה היא די קטנה. דולר פר-לירה, לא תביא דולר נוסף. אולי זה נותן הסבר לשאלה, איך זה קרה שהשנה באו כל כך הרבה תיירים והיו קצת הכנסות? למעשה, באים תיירים מקבוצות אוכלוסיה מסקנדינביה, אולי תיירות נופש. אני לא בעד הגדלת התיירות. אבל אתה צריך להסתכל לא על 700 אלף תיירים - שזה מספר הלינות.

מכל מקום, נשאלתי לגבי ההכנסות: מבחינת ההכנסות יש שני דברים משתנים - באים יותר תיירים עם פחות לינות. זה משתנה מבחינת ההכנסות. תייר מארצות הברית מוציא יותר כסף לעומת תייר מאירופה.

ברצוני להדגיש, כי להטיל היום על הממשלה את האחריות הכספית לפתח דבר כזה - נדמה לי שזה כמעט בלתי ניתן. אני לא רואה היום טכניקה שתגיד כי בשנה הבאה נלך ונגדיל את סך ההוצאה, או נגדיל את המסים על סוג מסויים של אוכלוסיה כדי לחיות בתקציב מאוזן.

ברצוני להזכיר את ההצעה - לדעתי,

יש החלטה של השרים - האוצר והתיירות - לנסות לנתח עוד פעם את הנושא כולו. לא ללכת על מדכיב המלונאות, אלא להקים צוות משותף בינמשרדי, שיכלול את משרד התיירות, יכול להיות גם משרד החקלאות בתור יצואן גדול, ומשרד האוצר. לנסות לנתח ביחד את הנושא, ולחטט בכל הכלים של השני, ולראות מה המשמעות של העזרה הממשלתית לענף זה.

אצטט דברים ששר התיירות אמר, שהגישה שלו וסך הסיוע דרך התמריץ זה 600 מיליון ליי. זהו סכום גדול בהוצאה. יכול להיות שצריך ללכת ולבדוק מה הם הנושאים הגמישים שהם סיוע שיכולים להגיש בתעשייה ובחקלאות. זה פתרון צודק. בגלל המערכת הממוסדת אפשר להרים אותו.

מר חיים שיף:

אני חושב שיוסי הוניג הסביר לנו את הדברים, אך לא שמענו מדוע הוא לא חושב על המיליארדים של "כור" ברזל שהממשלה עושה, על מנת ש"כור" תוכל להתקיים. הרי זה יותר מתיירות, או הצלת בנק אחד במדינת ישראל עלה יותר מכל העניין הזה. את זה לא לוקחים בחשבון.

רבותי, יכול להיות גם פחות דולרים. צריך לחשוב על כיוון הפור. עד 1972 הייתה עלייה בתיירות. מ-1972 היה פחות. המחירים קובעים בזה.

מר חיים שיף:

פדרמן אומר לי, תיירים או שאנחנו תיירים. פרסום בעתונים - גם ישראלים מתכננים את הנדפוש מתי שהם יכולים לצאת. היום נאמר: בואו, אתם תקבלו מחיר זול במשך כל חודש יוני. אבל כל פעם נאמר תאריך אחר.

צריך לתת לישראלים לבלול לפי הזמן שלו.

אני מכיר עשרות משפחות שאתן דברתי.

אנשים אלה יוצאים פעמיים-שלוש לחו"ל.

לגבי בילויים: אין היום בתי מלון

בישראל שיכולים להציע בילוי. הממשלה נותנת הקצבות מיוחדות בתנאי שהאיש מודיע שהוא נוסע להשתלמות. רבותי, הרי זה מעשי חלם! אם זה חבר קיבוץ או תעשיין או מורה, או פרופסור שיוצא לחופשה ומקבל הקצבה מוגדלת - לכל אלה זה מוכר. להיפך, הרי זה יעודד את האדם לצאת לחו"ל.

לגבי פרסומים: יש פה דברים שהם ממש

מגוחכים. אם אני מוציא כמה אלפי לירות לשנה, אז הנייר שאני קונה אני משלם בעדו מס מלא. אבל אם תיצא את כל המגזינים בבח אחת, אז לא חשלם. אין עם מי להתווכח. אין איזה גוף שיכולים לפנות אליו. אני צריך נייר ב-100 אלף ל"י, אז משרד המסחר והתעשייה - שאינני יודע מה התקציב שלו, אבל אני יודע שתקציבו מסתכם במיליוני לירות רבים, הרבה יותר מענף התיירות - אם כן, משרד המסחר והתעשייה משיב לי שהוא איננו יודע.

אני אומר, כי אפשר להכפיל חוך שנתיים

את ההכנסות של התיירות. אבל לעומת זה צריך לתת משהו.

קיימת הבעיה של ערד. שם בתי המלון

ריקים. אזור ערד טוב לחולי אסטמה. צריך לעשות מחקר, לעשות פרסומים, להודיע לאנשים. כאשר יש 2-3 בתי מלון עם 100 חדר, אז אי אפשר לדרוש מהם להוציא מיליון ל"י לפרסומים. והרי דבר זה הנו ממלכתי.

היו"ר י. הורוביץ: אין מנוס. אנחנו נשמע את שר התיירות,

וגם את התשובות שלכם. יש לי הרושם

שבאיזה מקום נאחזים בגישה של הממשלה. יש משרד התיירות אשר משום מה לא שהוא עוסק ב-250-300 מיליון דולר להשקעה בתשתית של חברות פיתוח למיניהן. אבל, רבותי, אני חושב שאנחנו צריכים לעשות ניתוח כירורגי בנושא זה. לדעתי, מי שמייבא דולרים, צריך לעמוד בראש הפירמידה. אין ערך יותר עליון מאשר להיות עד כמה שאפשר בלתי תלוי. כל הדברים האחרים הם משניים.

אין ספק שהנושא חשוב מאד.

שאלתי, כמה צריך להשקיע בלירות כדי

לקבל דולרים? השקענו בלי סוף בהשקעות יסוד. נתנו לשיף סכומים כאלה בלירות, אבל הוא יחקשה במקצת. לא זו הבעיה שלנו. אם התעשרו אנשים, שיחששו, ובלבד שיהיו דולרים. נתנו ביודעיין את ההשקעה הזו. ביודעיין השקיעו את המאמצים האלה כדי שפעם יביאו את הדולרים. דוקא עכשיו - וכאן אני מביע תמיהתי - לאחר ההשקעות האלה הגענו למצב זה.

בואו נראה כמה צריך עוד להשקיע. הונויג

אמר נכון - אני אנסה לנטרל. עזבו את המים, החשמל. יש 250 מיליון דולר, שמהם מגיע איקס אחוז לסוכני נסיעות ולבתי מלון, ונשאר הפרש של 120-150 מיליון לירות. אולי זה יוסיף. אם כן, מדובר ב-120 מיליון ל"י, ולא ב-1.5 מיליארד ל"י. בואו נמייץ את הצרות שלנו.

היו"ר י. הורוביץ:

אני לא הייתי משוכנע, אז היה אומר הוניג שכל זה הן מעשיות. דולר אחד יצא מכל זה, ולא דולרים. אנחנו לא מנסים לנגח את הממשלה. על כל פנים, הנושא הזה לא נחקר לאחר ההשקעות שעשתם, שכן אולי לאחד מעשר היה כדאי. לתעשיה, לערך מוסף זה יותר קטן. לחקלאי זה גם כן קטן.

גם ענין הצדק איננו מובן. אבל כך

גם החשבון.

בעקבות מה שנאמר פה הייתי מציע, שאולי האוצר יכין לנו חישוב כפי שזה נעשה

י. שערי:

לגבי התעשיה.

אם אתם מוכנים, אז שבו יחד ותכינו את הדברים ביחד עד לישיבה הבאה. עד אז הביאו לנו משהו. לא שינוי במחיר המים ולא במס ערך מוסף, אלא מה אומרת ההשפעה של דולר תעשייתי.

היו"ר י. הורוביץ:

600 מיליון ל"י.

יוסי הוניג:

מ. קדרמן: לחלק מחדש את עוגת התמריצים - את זה הצענו למשרד התיירות. לא תבענו להגדיל על חשבון התקציב, אלא אמרנו. בתור שותפים את הדבר הזה. אנחנו יודעים שיש דברים שמקבלים תמריץ יותר גבוה, ולכן אנחנו הצענו לבדוק את הנושא הזה מחדש, על מנת שזה יהיה מעשי יותר.

במידה שנקבל תמריץ של 250 מיליון ל"י, אנחנו הצענו להוריד 10% מסכום זה. זאת אומרת 25 מיליון ל"י להוריד על מנת להכפיל את ההכנסות בדולרים.

חיים שיף:

בישיבה הבאה יהיה גם שר התיירות. אבל עד אז אני מבקש להכין לנו חומר.

היו"ר י. הורוביץ:

תודה רבה. הישיבה נעולה.